

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felölsszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Telefon: 14.

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Napról-napra rosszabbodik

a gazdasági helyzetünk, mindennap nehezebb az életünk, s reménytelenül nézünk a jövő elé.

Mindenkit egyformán sujt ez a helyzet, a földmivest, napszámost, kereskedőt, iparost és a szellemi munkást.

Önkénytelenül felmerülnek a kérdések, hogy mi az oka ennek, hol keressük a hibát, hol kezdjük az orvoslást, hogy megszabaduljunk ezektől a kínos gondolatoktól és gondoktól, s ismét nyugodtan végezhesse mindenki a napi munkáját.

Földjeink ma is termékenyek, a földmives, a napszámos, a kereskedő, az iparos ma is dolgozik, sőt mindenki még többet szeretne dolgozni, hogy még jobban biztosítsa az anyagi helyzetet, s így nem a munkás dolgozók okozzák a gazdasági helyzet leromlását, s ezért a helyzet megváltoztatását nem is tőlük kell várni, hanem magasabb tényezőktől, kik az ország gazdasági helyzetének irányítására, a belső és külső gazdasági viszonylatok megvizsgálására és a helyes ut megtalálására hivatottak.

Országunknak elég intézménye van, mely az adatok összegyűjtésére szolgál, s melyből ismeretese a termelési adatok, úgy a földmivelési, mint az ipari ágakon, s épen elég adat áll rendelkezésre, melyből az látszik, hogy a munkás kezek ezrei, a szellemi munkások tömegei — mint munkanélküliek — várnak, reménykednek, hogy lesz-e mivel dolgozniuk, lesz-e tisztességes munkájuk után jövedelem, miből telik adóra, kenyérre, ruhára, lesz-e jókedv, derült arc, s további munkakedv,

megmarad-e a munkás kéz erősnek, munkabírónak, izmosnak és ügyesnek, s a szellemi munkás fejlődő friss munkakedvben, vagy a tétlenség kínos helyzetében kell elmerülnie.

Várjuk és kérve-kérjük a helyzet megváltoztatását, hogy ebben a minden természeti kincsel megáldott országban a terményeinknek legyen meg a rendes piaci értéke, legyen meg a kivitele, az ipari és kereskedelmi termékek helyes kivitele és behozatala a gazdasági helyzetünknek megfelelő alapra helyeztessék s az állami ipari szükségletek az országban állittassanak elő, hogy így az értük kiadott összeget a mi munkáskezzeink kapják, s legfőképpen pedig és a legsürgősebben pénzünk értéke állandósíttassék.

Nem keressük most, ki volt a hibás, mért jutottunk ebbe a nehéz gazdasági helyzetbe, de az utolsó órákban, mikor a helyzeten még segíteni lehet, a magas kormánytól várjuk a kérdés helyes megoldását, hogy jó gazdasági

politikával a népen segítsen s emelje fel gazdasági piacunkat az európai piacok színvonalára, hogy a mi munkánk és terményeink ugyanolyan ér-

tékűek legyenek és lehessen azokat elhelyezni.

Dr. László Dezső.

Vármegyei közgyűlés.

A csikszentmártoni járásbíróóság visszaállítása.

A tölgyesi járás visszaesatolása. — Elmozdított jegyzők ügye.

Csikvármegye tanácsa október 31-én tartotta meg őszi közgyűlését az alábbi tárgysorozattal:

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
2. Az állandó választmány jelentése a közigazgatás tevékenységéről.
3. A vármegye 1927. évi költségvetése kapcsolatosan az 1926. évi felesleggel.
4. Az 1925. évi számadások jóváhagyása.
5. Szilágyvármegye felhívása az ország gazdasági helyzetének megjavítására.
6. Esetleges indítványok.

A közgyűlés lefolyásáról alábbiakban számolhatunk be:

Dr. László Dezső orsz. képviselő, elnök üdvözlő a megjelenteket, megállapítja a határozatképességet és a gyűlést megnyitja.

Fanu Stănescu prefektus előterjesztést tesz a 3 millió 30 ezer leu feleslegnek miként való felhasználásáról és a csikszentmártoni járásbíróóság visszaállításáról. Közgyűlés utóbbi előterjesztést általános helyesléssel fogadta.

Ezután Molnár főjegyző olvasta fel a múlt gyűlés jegyzőkönyvét, melyet észrevétel nélkül elfogadtak.

Az állandó választmány jelentését a közigazgatás menetéről Balogh Lajos dr. adta elő. A jelentés szerint a közigazgatási tevékenység bővelkedett változott helyzetekben. Ófelsége halála kivételes helyzetet teremtett a közigazgatásban. A választásokkal kapcsolatosan sok közszági tanácsot felfüggesztettek anélkül, hogy a vizsgálatot megtartották volna. Tusnád és Taploca községek kivételével a régi tanácsokat visszahelyezték; e két községben a vizsgálat folyamatban van és amennyiben a vizsgálat adatai indokolják, e tanácsok végleg feloszlatandók.

A községekben a belső közigazgatási élet a tanácshelyettesítések által megzavartatott. Feljelentések özöne érkezett a központba. Eddig Szárhegy és Taploca községekben tartották meg a vizsgálatot. A feljelentések az állandó választmány tagjai között lettek kiosztva, akik egy-egy tisztviselővel a helyszínen fogják a vizsgálatot megejteni.

Pénzügyi kérdésekben a számvevőség fog rendelkezni.

A megyei központi tisztviselők feladatukat pontosan végzik. Egyes tisztviselők nincsenek kellően foglalkoztatva, indítványozza, hogy ezek a megyei irattár és levéltár rendeztessék. A költségvetésből a belügyminiszter az e célra felvett 30.000 leut törölte. Az állandó választmány utasította Ferenczi tisztviselőt a rendezés keresztülvitelére, de a munka alig haladt. Kéri

a prefektus urat, hogy az el nem foglalt tisztviselőket állítsa az irattár és levéltár rendezéséhez.

Felpanaszolja, hogy az állandó választmány rendelkezései késedelmesen hajtják végre. Ennek nem a tisztviselők az okai. Kéri a közgyűlést, találjon módot a gyorsításra.

A nyolcéves munkaprogram kezdetét vette. Ebben is a kormányválság halasztást okozott.

Pálfi tanácsos tudomásul veszi az előterjesztést. Felhívja, hogy néhány községben a jegyzők vizsgálat nélkül bocsátottak el és döntettek nyomorba családokkal. Kéri a közgyűlést a jegyzők visszahelyezésére.

Balogh Lajos dr. felvilágosítja felszólalót, hogy a jegyzők nem megyei tisztviselők és ezért a közgyűlés ebben az irányban nem tehet semmit. Ajánlja a jegyzőknek, hogy keressék törvényes uton jogaikat.

Filip subprefektus szerint helytelen az az állítás, hogy a jegyzők indok nélkül bocsátottak el. Akiket mégis indokolatlanul bocsátottak volna el, azoknak módjukban van jogaikat törvényes uton érvényesíteni. Forduljanak a prefektus urhoz, aki ügyeiket megvizsgálja és intézkedni fog.

Csipak Lajos nem osztja subprefektus véleményét. Igenis a megyei tanács foglalkozzék a kérdéssel, mert ez feladata. Feladata a megyei tanácsnak, hogy figyelemmel kísérje és szóvá tegye a helytelenségeket. A közigazgatás nyugodt menetét nem szolgálja és nem szabad megengedni, hogy ha a jegyzők bizonyos mellékszolgálatokat nem teljesítenek, ezért elmozdítottassanak. Utal a választási visszaélésekre.

Nagy Jenő dr. szerint az ilyenek a vármegye közhangulatának kárára vannak. Amit előtesz az elhallgatott, ő megmondja. Nem tudták szállítani azokat a szavazatokat, melyeket megkivántak tőlük. Családok existenciájáról van szó. Jogsérelem történt. Kéri, hogy a prefektus urhoz kérés intéztessék, miszerint ezek a jogsérelemek megszüntessenek. Ez a közigazgatási bizottság óhaja.

Elnök tolmácsolja Nagy Jenő dr. kérését a prefektusnak.

Fanu Stănescu prefektus rögtön válaszol. Felhívja az illetőket, forduljanak hozzá újabb kéréssel és ezeket a legközelebbi bizottsági ülésben átvizsgálják.

Comaniciu tanfelügyelő kéri a felszólaló urakat, legyenek ugyanolyan érzéssel a hónapok óta felfüggesztett Gábor György főszolgabíró iránt is.

Balogh Lajos dr. felolvassa az 1927. évi költségvetésnek a belügyminiszter törölési által módosított szakaszait.

Dumitrescu cons. agric. kifogásolja a költségvetés módosítása rendjén távbeszélők tervezett leszerelését. A vidék teljesen el volna zárva, mert a leszereléssel a hivatalfőnököket kellene a meglevő távbeszélőhöz hívni. Panasz tárgyává tette az állami utak elhanyagolt voltát is.

A közgyűlés a távbeszélők fenntartását határozta el.

Mureșan pénzügyigazgató felszólalásában szóvá teszi a Keleti Ujság 237. számában közölt „A halálra ítélt Csikban” című cikket és elítéli azt a módot, ahogy hozzá nem értő vagy helytelen információk után induló egyének diszkreditálni igyekeznek közigazgatási szerveket. Felhívja az állandó választmányt, mint amely ismeri, állandó figyelemmel kíséri a közigazgatás minden ágát, hogy a cikkben foglalt támadás ellen állást foglaljon és azt megtorolja.

Nagy Jenő dr. indítványára a közgyűlés kimondja, hogy a cikknek pénzügyi ágára vonatkozó részével nem azonosítja magát.

A hárommillióharmincezer leu felesleg hovatartozása kérdésében széleskörű tárgyalás volt a közgyűlés bizottság és az állandó választmány előterjesztéseire vonatkozólag. A két bizottság határozata lényegesen eltért, amennyiben az állandó bizottság az azonnali felosztást ajánlotta, részletezve az egyes tételeket is, míg a közgyűlés bizottság javaslata az egész összegnek a jövő évre való átvitelét célozta. Sok hozzászólás után a közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadta el szavazattöbbséggel.

A csikszentmártoni járásbírósa visszaállítására vonatkozó kérdésnek az igazságügyminiszterhez való juttatására a prefektus és a megyei bizottság elnöke kérték fel.

A tölgyesi járás visszacsatolásának ügye is hosszas megbeszélés tárgyát képezte és a prefektus felkérte, hogy az ügy megvizsgálására kiküldött Hodor inspektor megjelenése alkalmával vegyen részt az eljárásnál, hogy a lakosság szabadon nyilváníthassa akaratát.

A közgyűlés este 7 órakor ért véget.

Temettünk !

Haza hozták, édes anyja mellé temettük el dr. Fejér Dávid orvost, az emberszeretet kimagasló nagy alakját, ki kora ifjúságától utolsó percéig abban találta örömét, hogy embertársainak segítségére sietett faj, vallás és vagyoni álláskülönbség nélkül. Szegények, árvák atyja volt. Szenvedő alak volt, hősiiesen tűrte nagy fájdalmait hosszú ideig, de végül is az emberi erőt felülmúló fokra emelkedett, mely alatt lerokkadott. Még halálával sem akart övének terhére lenni, messze távolba ment a megkínzott testet letenni.

Mint kezdő fiatal orvost, Ditróból hoztuk egyakarattal Gyergyószentmiklósról. Már akkor felismertük benne a nagy emberbarátot, a ritka tudós orvost, kinek emléke feledhetetlen az utolsó napszámok előtt is, mert oly lelkiismeretességgel, oly odaadással gyógykezelt ezeket is, mint az előkelő vagyonosokat. Nagy súlyt fektetett arra, hogy betegek számára mindig üde, élenyűs levegő legyen, ha nem teljesítették ide vonatkozó rendeleteit, lobbanékony természeténél fogva a rossz levegőjű szobának ablakait is beverte, de azonnal zsebébe nyúlt és az okozott kárt jó tanács mellett kifizette.

Megható látvány volt, midőn a szenvedő dr. Fejér Dávid orvos, kezében rózsákat tartott, azokat árulta, hogy azoknak árából a szegény betegek számára alapot létesítsen, hogy kamataiból orvosságot és tápláló eledelt szerezzenek be. Egész életében egész energiával küzdött az alkoholizmus ellen, a legnagyobb csapásnak tartotta az emberiségre nézve. Szép rózsái árából az alkoholelleses szövetségnek is alapítványt hagyott hátra.

Görög Joachim, ideális barátja, megható ékesszólással méltatta temetése alkalmával a nagy embert, a hivatásának magaslatán állott tudós orvost, az emberszerető jótévőt.

Have pia anima! Emlékedet kegyeletlen tartjuk!

Hálás tisztelője.

Városunk.

Mikor bármilyen vonatkozásban városunkra gondolunk, önkéntelenül jut gondolatunk a mult Gyergyószentmiklós községéhez.

A község, a város és más polgárokból összeadódott közületek a multban alkotó tagjaiknak gazdasági haladását szolgálhatták főként, mert létüket szabályozó törvények legelső feladatukként ezt jelölték meg.

A főcél kijelölése után az államhatalom nemcsak kívánta, de segítette is közjogi testületeit abban, hogy azok különböző tárgyu vagyontokhoz és ezekből olyan jövedelmekhez jussanak, melyekből önmagukat a polgárok vagyona igénybevétele nélkül fenntartani képesek legyenek.

Igy állott elő az a helyzet, hogy a községek, városok céltudatos vezetés és gazdálkodás mellett tőkékben, mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanokban, erdőségekben, közüzemekben tekintélyes vagyontárgyakra tettek szert.

A hajdan Gyergyószentmiklós községnek nevezett városunk az első között állott hatalmas területével és ennek megfelelő erdő vagyonaival.

Határa meghaladta a 80.000 kat. holdat és erdővagyona a 30.000 kat. holdat.

Hatalmas számok ezek és e számokkal mért vagyon elegendő, alkalmas volt ahhoz, hogy abból a község minden időkben bőségesen kielégítse egyházi, iskolai, más minden néven nevezendő kulturális céljait és lakosságának gazdasági szükségleteit.

Évtizedek teltek el ilyen módon és anélkül, hogy a polgárokat községi terhek hordozásához igénybevénni kellett volna.

Igaz ugyan, hogy a vagyonkezelés akkori rendszere nem hozta meg a teljes értéket, de ennek a megfelelő közlekedési eszközöknek, főként a vasutnak hiánya volt legfőképpen előidézője.

Husz év előtt az erdővagyon kezelésében az a változás állott elő, hogy arányosításnak nevezett eljárás során az arra jogosított lakosság azt tulajdonába és birtokába vette.

A vagyonfelosztás, mint a későbbi események mutatják, nem nevezhető sikerült gazdasági ténykedésnek, mit az eltelt husz év és az előrelátható jövő mutat.

Az erdővagyonra egy-két közüzem létesítése úgy a lakosságnak, mint a községnek fenntartását, fejlődését minden időkre biztosította volna.

El kell azonban ismernünk azt is, hogy a mai agrár-reform törvény és főként annak végrehajtása a község kezelésében levő vagyonnak a jogosultak között történt felosztását igazolja, mert egészen bizonyos az, hogy ez a vagyon ma a kisajátítástól mentesíthető nem lett volna és így a jogosultakat még nagyobb károsodások érték volna.

A közös vagyont felosztó jogosultak azonban a felosztáskor arra is gondoltak, hogy ne csak ők kapták meg arányrészességüket, hanem a község, egyház, iskolák is, mert a vagyon a multban ezeket a célokat szolgálta.

Igy jutott a község jogosultsága beszámítása mellett 5000 hold erdővagyonához, az egyházak, iskolák Lapos—Sugó erdőségek fatömegéhez.

Ez időkben a székely körvasut létesítésével kapcsolatosan fellendült gazdasági élet, a fejlődés iránt való erősebb vágyakozás és hogy a lakosság közigazgatással kapcsolatos minden életigényét legalább első fokon, lakóhelyén elégítse ki, a községet várossá alakította át.

Az átalakulásnak akkor úgy szellemi, mint anyagi feltételei adva voltak.

A város erdővagyonából 7—8 ezer köbméter évi vágással rendelkezett.

Egyházi és iskolai terhei fedezve voltak. Közüzemek létesítésére 2 1/2 millió aranykorona értékben a fedezet készen volt.

Ebben a vagyonmérlegben találta a várost a háború, mely csaknem teljesen elértéktelentette a 2 1/2 millió aranykoronás vagyont.

A város értékeinek devalvációja itt sem állott meg.

Jött az agrár-reform, mely a város 6000

holdnyi erdővagyonából ezer és egynehány holdat hagyott meg.

Vigasztalódhatik Kolozsvár: nemcsak egyedül az ő kincsei fogytak el, mert kincsei már városunknak sincsenek!

A város és ezzel kapcsolatosan a lakosság kötelezettségei nem apadtak, sőt megnövekedtek.

A gazdag ember leszegényedésének útját városunk is megtette. Csakhogy míg a gazdag ember élete vége és a végen a halál mindent befejez, addig a város élete sok száz esztendővel hosszabb és életét szegényen is folytatnia kell.

A város életének biztosítása a törvény előírásain alapszik. Ha őseink által összeadott közvagyon hibáján kívül el is vesztette, a község élete nem állhat meg.

A község fenntartása ma már polgárai zsebéből történik, azokból a zsebekből, melyek az adóprésnek olyan nagy nyomása alatt állanak, melyhez hasonló nagy légnyomású gépet még a világ elő nem állított.

Ezért a községi élet elviselhetőségének biztosítására, a szükséges leépítések a város polgárainak egyértelműen összefognia kell, hogy így a terhek megbirhatók legyenek.

Halottak napján.

Az emlékezés legszebb mécsvilágát gyújtom meg ma s állok sirod lábánál. Az elmulás és hála szomorú érzése zsong át lelkemen. Könnyes szemem ködfátyolán át jóságos arcod rajzolódik elém. Mintha a sirodon reszkető száz apró gyertyafényben visszajáró lelked szellemszárnyakon ölelkezne szeretteiddel, akik ma emlékezni és újra könnyet hullatni jöttünk a halottak birodalmába.

Érzem lelked érintését, érzem, hogy porladó szived megdobban aggódó, féltő gonddal szeretteidért, akik ma az emlékezés napján elcsukló zokogással állunk meg a legjobb apa sirjánál.

Az élők zsongó zivaja, a nap küzdelme lehalkul, elnémul ma a temetőkapunál. Lobbanó mécsvilág, hulló virágszirom, könny és szívünk soha ki nem hunyó meleg szeretetét öntjük a fagyos hantokra.

Egy könnycseppet dörzsölök el az élet legnagyobb titka, a soha meg nem másítható, legmeggrázóbb nagy embertragédia utolsó állomása: a sirnál.

s—n

Uj jóléti intézmény városunkban.

A gyergyószentmiklósi Ipartestület kebelében létesítendő temetkezési segélyosztály a megvalósulás stadiumába jutott.

Az Ipartestület hosszas és kitartó munka után a temetkezési segélyosztályt megalakította s folyó év október 30-án nagy érdeklődés mellett megtartotta alakuló gyűlését is.

Az alakuló gyűlésen azon óhaj nyilvánult meg, hogy a segélyosztály működését most már mielőbb kezdje meg. A működés megkezdését dec. 1-ével el is határozták s ez időtől kezdve már halálozás esetén a segély folyósítása is kezdetét veszi.

Az alakuló gyűlésen megválasztottak a segélyosztály elnökévé: Sándory Mihály, igazgató-sági tagoknak: Novák Béla, Török Tamás, Berkovits Lázár, Csiby János, Stengel Károly, Nagy István, Szöcs L. Albert, Blénessy Vencel, Matta Károly, Barna Ferenc, dr. Bartos Gyula, Schuller Károly, Deutscher István, Köllönte József, Kary Albert, Hegyesy Lajos Gyergyószentmiklósról, Novák Gyula és Laczkó Sándor Remetéről, Márdirosz Gyula Szárhegyről, Huszár Ferenc Ujfaluból, Kovács Pongrácz Csomafalváról, Vadász József Tekerőpatakról, Pol-

gár Antal Tölgyesről, Strasser Béla, Maroshé-
vizről.

Igazgatósági póttagoknak: Blénesy József
Benedek Imre, Gáspár Balázs, Paal Vencel,
Szöcs Gyula, Tözsér Bálint Gyergyószentmiklós-
ról, Borbély Albert Remetéről, Ferenczy István
Szárhelyről, Gergely Ambrus Ujfaluból, Simon
József Csomafalváról.

Felügyelő-bizottsági tagokul: Dr. Józsa An-
dor, Kassay Imre, Gereöffy Csanád, Stefan Má-
tyás, Blénessy Károly, Buslig Vilmos Gyergyó-
szentmiklósról, Bencze Ágoston, Benedek La-
jos Tekerőpatakról, Sipos Sándor Szárhelyről,
Luka Gábor Remetéről, Lönhart Miklós Töl-
gyesről, Márton Ferenc Csomafalváról.

A megejtett választások után az igazgató-
ság tartotta meg első ülését, amelyen Novák
Bélát ügyvezető alelnöknek, Berkovits Lázárt
pénztárosnak, Török Tamást jegyzőnek választ-
otta meg.

Amint értesülünk, a segélyosztálynak már
is 600 tagja van, de állandóan folynak a jelent-
kezések s kilátás van rá, hogy rövid időn belül
1000 tagja lesz s ez esetben a segélyosztály
10.000 lei segélyt nyújt minden egyes temet-
kezésnél.

Azok, kik 1927. dec. 31-ike előtt lépnek
be a segélyosztályba, mentesek minden orvosi
vizsgálatól; az ezen idő után jelentkezettek
pedig csak orvosi vizsgálat után vétetnek fel.

Szegényebb emberek érdeke lévén ezen
intézmény által támogatva, ajánlatos, hogy a
szegénysorsu egyének minél nagyobb számban
lépjenek be s ezáltal biztosítsák maguk és csa-
ládjuk részére a temetési segélyt, amelyet eddig
kölesönök és gyűjtések révén tudtak összehozni.

Belépési nyilatkozatok az Ipartestület ve-
zetőségénél átvehetők, ahol a kellő felvilágosi-
tások is megadatnak, vidéken az igazgatóság
vagy felügyelő-bizottság ottani tagjainál.

HIREK.

*Indulunk — vagy újraindulunk — re-
ménytel, bizalommal, hittel, hogy megérteni
fogunk és megértésre találunk, hogy szükség
van ránk, hogy kellünk.*

*S látunk sok ajak szélén gunymosolyt:
hát újra kísérlet, újra próbálkozás, amikor
már annyiszor bukott lap Gyergyóban, mégis
ismét kezdik? Kár belefogni, úgyse fogja senki
támogatni. Nincs ma arra pénze senkinek.*

*Lehet, hogy igaza van annak, aki így
gondolkozik, csak egyben téved.*

*Támogatást úgy ahogy azt a mosoly-
gók értik, mi nem kérünk. Nem kell nekünk
alamizna s nem akarjuk magunkat felkínálni
a ma ugyan igen ritkán jelentkező karitatív
hajlamok kielégítésére.*

Ez a mi számításunk:

*Az olvasó a lapot megveszi. Belekerül neki
egy lapszám egy lejbe, kettőbe, háromba, négybe.
Ha a lap tartalma a tájékoztatás, az okulás,
a szórakozás, kellemes időtöltés, amit nyújtunk,
megér ennyit, akkor nincsen szó támogatásról,
akkor minden olvasó üzletet, szimpla csereüg-
yletet csinál. Ha nem — akkor régen rossz. Már
meghaltunk.*

De vigyázzunk, az érték fogalma kettőn áll.

*Az egyik, amit nem tudok másképp mon-
dani, mint, hogy „megéri”, a belső, abszolút
érték,*

*a másik, hogy „megéri-e nekem?” —
van-e rá szükségem.*

*Mert, hogy egy mindennapi példát mond-
jak, a fogkefe megér egy bizonyos számú lejt,
meg is veszik, csak — nem mindenkinek kell.*

*S vigyázzanak a gunymosolygók, nehogy
azt mosolygóják, hogy a mi nagy székel-
yünknek, a mi közönségünknek egy lap —
fogkefe.*

Mert ez, hisszük, nem igaz! sm.

— **Mária királyné** 52-ik születésnapját vá-
rosunk lobogódisszal ünnepelte. Az egyházak
hálaadó istentiszteleteket tartottak, melyeken a
hatóságok, a tanulóifjúság és a közönség nagy
számban vettek részt.

— **Személyi hir.** Dr. László Dezső,
vármegyénk közszeretben álló képviselője nov.
2-án a képviselőházi tárgyalásokra Bukarestbe
utazott.

— **Felkérjük** az igen tisztelt községi elől-
járóságokat, Gazdaköröket, Olvasóegyleteket,
magánosokat, akiknek kezeihez lapunk mai
száma jut, sziveskedjenek az abban foglalt „A
májmetely és gyógykezelése” című cikket mi-
nél szélesebb körben ismertetni. A disztol al-
kalmazása felbecsülhetetlen károsodástól óvja
meg gazdaközönségünket és jövedelmezőbbé és
abszolút biztossá teszi állattenyésztésünk egyik
legnagyobb hasznát hozó ágát. Ezért a köz ja-
vát szolgálja, aki a disztol alkalmazását minél
szélesebb körben terjeszti. Példát vehetne né-
pünk román testvéreinktől, akik biznak vezetői-
ükben és hisznek nekik. Egyedül a kis Vasláb
község lakossága több disztolt alkalmaz, mint
a többi gyergyói községek együttvéve.

— **Halálozás.** Lukács István építész
okt. 29-én Gyergyószentmiklóson meghalt. Te-
metése 31-én volt a város polgárságának nagy
részvéte mellett. Halálát felesége, gyermekei és
nagy számu rokonsága gyászolja.

Id. Zárug Lukács, Gyergyószentmiklós
egyik legöregebb polgára, október 31-én 85
éves korában meghalt. Az elhunyt öreg urat a
Zárug, Karácson és Gáspár családok és kiter-
jedt rokonságuk gyászolja. Temetése nov. 2-án
volt óriási részvétellel.

Bencze Kálmán asztalosmester Alfalu-
ban, 41 éves korában meghalt. Okt. 27-én te-
mették.

Nyugodjanak békében.

— **A gyergyószentmiklósi róm. kath. egy-
házi adók** kivételése a napokban befejezést nyert.
Az adókivető bizottság az egyházközség min-
den egyes adóköteles tagját meghívta és azo-
kat, akik a meghívásnak eleget tettek, igyeke-
zett az egyházi adó fajfenntartó szükséges vol-
táról meggyőzni. Lélekbe kapó, felemelő jele-
netek játszódtak le, mikor a mai súlyos gazda-
sági viszonyok között a megélhetés terheivel
küzködő szegény emberek számos esetben ön-
ként ajánlottak fel a nemes célra a múlt évi-
nél nagyobb hozzájárulást. Hála és elismerés
e helyről is az illetőknek. Azok adóját, akik a
tárgyalásokon meg nem jelentek, a bizottság
legjobb tudása szerint a legnagyobb lelkiismer-
etességgel állapította meg. A kivétési lajstrom
a jövő héten közszemlére lesz téve és zárós
határidő alatt minden adózó megteheti észre-
vételeit és beadhatja esetleges felelőszését.

— **Gazdasági egyesületi nagygyűlés.** A
Gyergyóvidéki Gazdasági Egyesület okt. 30-án
tartott ülésén elhatározta egy tenyészállatkiállítá-
ssal egybekötött nagygyűlés tartását. A nagy-
gyűlés napja nov. 13-ika lesz. Délelőtt a barom-
vásártéren lesz a tenyészállatkiállítás, délután
4 órakor pedig a nagygyűlés. Mint mindig, ez
alkalommal is a tenyészállatkiállítás díjazással
lesz egybekötve, az eddigiektől eltérőleg avval
a külömbiséggel, hogy ez alkalommal sokkal
nagyobb összeg fog jutalmazásokra a bíráló
bizottság rendelkezésére állani. Értesülésünk
szerint ugyanis a vármegyei zootechnikai bizott-
ság 60.000 lej körüli, esetleg még magasabb
összeget bocsát állatdíjazásra a Gazd. Egyesület
rendelkezésére, melyhez számítva a már rendel-
kezésre álló 25.000 lejt, közel százezer lej kerül
kiosztásra, ami a mai pénzsűk világban nagy
hasznára lesz a kiállító gazdaközönségnek.

— **Tanácsülés.** A gyergyószentmiklósi vá-
rosi tanácsot Stănescu prefektus rendeletére
november 3-ára rendkívüli ülésre hívták össze.
Amint értesülünk, ez ülés egyetlen tárgya a
tanács ellen beadott panasz megbeszélése.

— **Katonai jelentkezések.** A szokásos évi
katonai szemlék november 1-én vették kezde-
tüket és 27-ig tartanak. Jelentkezni kell az
1900—1924-es korosztályoknak, kivéve azoknak,
akik az idén gyakorlaton voltak, vagy fel van-
nak mentve. A jelentkezések a gyergyószent-
miklósi városházán történnek alábbi sorrendben:
1—5 Gyergyószentmiklós, 6—7 Tekerőpatak,
8—10 Kilyénfalva—Vasláb, 11—13 Ujfalu, 14—
16 Csomafalva, 17—19 Alfalu, 20—22 Ditró,
23—24 Szárhely, 25—27 Remete.

— **A Gyergyószentmiklósi Ipartestület**
Dalköre október 22-én tartotta meg szokásos
szüreti mulatságát, ugyancsak szokásos sikerrel.
A program minden egyes száma nagy tetszést
aratott, különösen jól sikerült a csőszpárok pa-
lotása, amely Reiszfeld Noé táncmester munká-
ját dicséri. A kedélyes szőlőlopás, hirdetések
stb. után, a nagy számban megjelent közönség
reggelig, a legjobb hangulatban mulatott.

— **Katholikus Legényegylet.** A gyergyó-
szentmiklósi iparos és kereskedő ifjak, felbuz-
dulva a többi erdélyi városok példáján, Szabó
György apát főesperes kezdeményezésére és tá-
mogatásával a Kath. Legényegylet megalakítá-
sán fáradoznak. Csatlakoznak a nagyváradi régi
szép multa együlethez, mint központhoz a mi-
nisterileg jóváhagyott szabályzat alapján. Az
érdekelt ifjuság között nem remélt érdeklődés
mutatkozik. S nagyon komolyan veszik a célt,
hogy egy otthonuk legyen, ahol ne csak talál-
kozzanak és ne szimpla klubéletet éljenek, ha-
nem ahol előadók felkérésével és megértő, he-
lyes irányítás mellett megszerezhetik az általá-
nos elengedhetetlen ismereteket, amiket az idők
az iparos és kereskedő osztálytól mindinkább
megkívánnak s amihez sajátos körülményeik
miatt eddig esetleg nem juthattak hozzá. Az
ifjuság nagyarányú érdeklődése bizonyosság az
ilyen alapon történő tömörülés mellett és hogy
ez az egylet nagyon időszerű és városunkban
hiányzott s kellett.

Alapító tag lehet mindenki, aki ezt a tö-
rekvést támogatni hajlja és 500 leit egy ösz-
szegben, vagy havi 100 leies részletekben;
pártoló tag pedig, aki 150 leit egy összegben,
vagy 50 leies havi részletekben az Egylet cél-
jaira lefizet.

Az előkészületek serényen folynak s a hi-
vatalos és nyilvános megalakulás nov. 13-án a
Népszövetség helyi tagozatának ünnepélyével
kapcsolatosan lesz.

— **Az alfalvi széltörések ügye,** úgy lát-
szik, nagyjában befejezést nyert, amennyiben
a hónapok óta huzódó tárgyalások a Beszterce-
Naszódi Faipar R. T. és az Alfalvi Közbirtok-
osság között egyezséggel végződtek. Az egyez-
ség szerint a Beszterce-Naszódi folytatja az
erdők kitermelését, kifizetve az előző rezsim ál-
tal hagyott adósságok jelentékeny részét, a
Közbirtokosság ezzel szemben át fogja engedni
a Benafának az új széltörések kitermelhető ré-
szét. Az egyezséggel egy igazán áldatlan ügy
fejeződött be mindegyik félnek több-kevesebb
megelégedésére, s valóban ideje volt már, hogy
Alfalu község felizgatott kedélyei kissé meg-
nyugodhassanak az egy évi bizonytalanság után.

— **Az egyezés létrejötte** főleg a közbirtokos-
ság igazgatóságának és agilis elnökének, Minier
Gábornak az érdeme, akik iránt az ügyből egész
Alfalu hálával és elismeréssel tartozik.

— **Uj Röntgen-laboratorium.** Dr. Csiky

János rendelőjében (Ferdinánd király-ut 33. Te-
lefon 14.) legújabb típusu, nagy teljesítményű

Röntgen-készülék áll a betegek rendelkezésére.

Röntgenezés (átvilágítás, felvétel), Diathermia,

Quarc. Sollux kezelés délután 1—5 óra között.

— **Aki a szivárvány alatt átment.** Csik-

szenttamáson 1904. év október 26-án született

György Terézia nevű leány a csikszeredai pre-

fekturához egy igen érdekes kérést adott be.

Kérte, hogy utasítsák a szenttamási anya-

könyvvezető, hogy az anyakönyvében beirt

„leány” bejegyzés helyesbítették „férfi u-

ra”. Kéréséhez egy dr. Veress Sándor várm.

főorvos és dr. Elthes Andor karczfalvi orvos

által kiadott bizonyítványt csatolt, amelyben az

orvosok megállapítják azt, hogy nevezett mint

leány született s mint ilyen nevelkedett fel, női

ruhában jár jelenleg is, időközben azonban férfi

ivarszervei fejlődtek a nőiek rovására. A pre-

fektus, értesülésünk szerint ezen kérésnek helyt

adott.

— **Szerencsétlenség az erdőn.** Nagy Jó-

zsef volt kórházi felügyelő, remetei lakos, a

Putnán fadöntéssel foglalkozott. Egy fa ráesve,

egyik lábát teljesen összezsuzta, úgy hogy mire

behozták volna a legközelebbi emberlakta helyre,

hol orvosi segítségben lehetett volna része, el-

vérzett. Temetése okt. 27-én volt.

KÖZGAZDASÁG.

A holland kölcsön ügye.

Már egészen köznapivá vált a jelenlegi rettenetes gazdasági nyomásról beszélni, de amint a bibliai szegény asszony olajos korsójából sohasem fogyott ki az olaj, éppúgy a szegény ember sem fogy ki soha a panaszkodásból.

De mit is csináljon egyebet. Ebben az agyon demokratizált világban egyedül csak a nyomoruság az, amiben mindnyájan egyenlők vagyunk s csupán csak a panaszkodás még az, ami nincsen megróva sem kinstári, sem forgalmi adókkal, sem semmiféle városi, vagy egyéb taxákkal. Sőt még a szegény embernek humorizálni is van kedve a saját nyomorusága felett, de ez már csak akasztófahumor, a kétségbeesett ember utolsó gazdasági életmegnyilvánulása.

Csak a napokban hallottam egy nemrégén még jó viszonyokban levő fiatal székely gazdától, hogy nemsokára külön irnokot kell hogy tartson arra, hogy a bírósági kereseteket, végrehajtásokat és végzéseket iktassa és számon tartsa.

A nép már abban a stádiumban van, mikor neki már minden mindegy.

A szegény székely napjai háromnegyed részét azzal tölti el, hogy hol a bíróságon van, mint alperes, hol a bankokat járja, hogy fojtogató kölcsöneit valahogy prolongálhassa. A sétatéri bódé előtt, mint a háború alatt a kenyérgyertya, úgy állanak sorjába váltóért.

Hová fog ez vezetni? Ha még csak egy félévig tart így, tavasszal olyan összeroppanások lesznek itt a Székelyföldön, amilyent még ember nem látott.

Volt még nyomoruság eddig is, volt még pénzkrisis, legutóbb 1912-ben is, de meg sem közelítette a mostanit.

Ilyen viszonyok között jött a hír városunkba is, hogy egyes külföldi pénzesportok hajlandók lennének hosszú lejáratu, ugynevezett amortizációs kölcsönöket folyósítani egyes vidékeknek, ahol megtalálnák a megfelelő eikölcsi és anyagi garanciát.

Városunk polgáraihoz is jött egy ilyen ajánlat s mivel az ajánlat komolynak látszott, az összpolgárság egye emét képviselő helybeli egyháztanács vette kezébe az ügyet, élén Szabó György apáttal, ki közismert gazdasági és pénzügyi érzékével, tudásával és tapintatával vette fel a tárgyalásokat a külföldi pénzérdekeltséget képviselő ajánlattevővel.

Az ajánlat, amint értesülünk, a mostani nyomasztó kamatozású kölcsönök között igazán előnyös lenne, amennyiben 30 éves törlesztésre évi 8% kamatozás mellett nyújtana a kölcsönt telekkönyvi bekebelezésre az egyházak garanciája mellett.

Mondanunk sem kell, mit jelentene népünk részére egy ilyen kölcsön perfektuálása, mert míg egyrészt megszabadulna fojtogató terhétől, másrészt a külföldről beözlő pénzügyi érzékítő hatással volna az egész közgazdaságra és kereskedelmi életre.

Ugy értesültünk, hogy a vidék is bekapcsolódott ebbe a külföldi kölcsönakcióba, s amint hírlik, közelebből már várják is a külföldi pénzesportok embereit, akik ide információszerezés és a részletek megbeszélése végett jönnek le.

Mint általános közgazdasági életünkre kiható fontos eseményt figyelemmel fogjuk kísérni annak minden fázisát s közönségünket annak minden fejleményéről pontosan fogjuk tájékoztatni.

Cs. A.

Állategészségügy.

A májmétely és gyógykezelése.

A vágóhídon a levágott juhok husa és belső szerveinek vizsgálata alkalmával észlelt kórelváltozások kényszerítettek arra, hogy valami uton-módon hívjam fel az állat-, de különösen a juhot tartó gazdák figyelmét azon nagy veszélyre, melyet a májmétely idézhet elő ez év őszén és telén. Ugyanis a vágóhídon levágott 10 juh mája közül 8—9 drb májat idei fertőzés miatt biztosra el kell kobozni. A vágóhídi tapasztalatok alapján kilátás van arra, hogy a juhoknak 50—60%-a a tél folyamán májmétely okozta hasvizek és gusa miatt el fog hullani.

A betegség tünete: A májmételyben beteg juhok lassan lesoványodnak, sokat fekszenek, a nyáj után rendesen utoljára mennek, étvágyuk gyenge, de ennek dacára hasuk nagy a hasüregben felhalmozódott sok víz miatt, szemük szintelen, porcellánfehér lesz, ajkuk alatt lágy hullámzó daganat keletkezik, mely rendesen reggelre kisebbedik és estére meg-nagyobbodik. Végül fellép a kisebb-nagyobb

foku hasmenés és a beteg állatoknak 80—90%-a elhull.

Azon kevés állat, amelyiknek a fertőzése nem oly nagy, hogy belepustuljon, tehát életben marad, a gazdának nem hoz más hasznót, csak mutatja, hogy él. Ugyanis 1. a gyapjának egy részét elhullatja, a megmaradt kevés gyapju száraz, zsirmentes, törékeny és nemezes lesz, mely a kereskedésben csak hulladék gyapjunak minősítetik és mint ilyent, alig értékelik. 2. Vagy elvetél a juh, vagy ha életképes bárányt is hoz a világra, azon bárány kicsiny, gyenge, erőtlen és fejletlen, melyet csak féláron lehet értékesíteni. 3. A betegségen átesett juh alig ad annyi tejet, hogy a gyenge, fejletlen magzatját életben tudja tartani és az eszteni próbafejés alkalmával lehet meggyőződni azon keserű eredményről, hogy 3—4 ily beteges juh alig tud egy juhhaszna turót produkálni.

A betegség elleni védekezés és gyógykezelés:

Amelyik gazda észreveszi, hogy juhait között a leírt betegségi tünetek között beteg egy juh, tehát a gusálás alapján a májmételyt megállapította, akkor tekintse az egész nyáját méltéval fertőzöttnek és kezelje az egész nyáj minden egyes darabját „Disztol“-al úgy, amint alant leírom. Tehát nem csak a beteg juhot, hanem az egészségesnek látszó juhot is kell disztolozni. mert nem lehet tudni, hogy a következő héten nem a jelenlegi egészséges lesz-e beteg? Hisz egy helyen nyaralt az is társaival és ahol az első beteg felszedte a betegséget, ugyanott felszedhette a többi juh is. Az első juhna betegség csak azért lépett fel hamarabb, mivel nagyobb mennyiségű mételet szedett fel, mint társai. Azt tudjuk, hogy a betegségnek már a kezdete is gyengeséggel és elerőtlenedéssel jár és azért kell a fertőzött juhnyájban az egészségeseket is disztolozni, hogy a betegség esetleges felléptével a juh ne gyengüljön le és ne erőtlenedjék el, mert az ilyen állatokat a disztolozás utáni gyógyulás esetén is nagyobb tápértékű takarmányozással lehet jó kondícióba hozni.

Hogy a májmétellyel fertőzött juhokon a betegség ne lépjen fel, 2 napon egymás után, reggel etetés előtt 1 grammos disztollal kell kezelni. Egy-egy kis fekete zselatintokba helyezett orvosság, melyet a juhok egészben le kell hogy nyelje. Ez a zselatintok a gyomrokon egészben áthalad s az epésbélbe — a máj epeereinek kapujához érve — tehát oda, hol a májmételyek tartózkodnak, a zselatinburok feloldódik és tartalma szétömlik; innen a zselatinok belső (gyógyító) tartalma behatol a máj epeereibe és a májmételyeket mind elpusztítja. Azon disztol, melyet a juh szétrág, tartalma a szájban szétfoly, vagy nem nyel le, nem használ semmit.

Minden egyes disztolos dobozban van egy használati utasítás, melyen a disztol beadásának módja pontosan le van írva. Ha valaki innen nem tudja megérteni a disztolozás módját, a helyi állatorvos szívesen ad felvilágosítást a disztol helyes és biztos sikert elérő alkalmazására és beadására vonatkozólag.

A disztol biztos szer. A fertőzött nyáját 100%-ra védi a betegség fellépésétől. A beteg juhokat pedig meggyógyítja akkor, ha

a) azok nem gyengültek el nagyon,
b) ha a májmételyek produkálta mérge és a mechanikai roncólás által a májnak kórbonctani elváltozása nem tulságos nagyfoku. A mételet ez esetben is elpusztulnak, csak a nagyfoku kórbonctani elváltozásból a gyenge és erőtlen juhok nem tudnak meggyógyulni. Tehát, hogy a disztolozás eredményes legyen, nem kell megvárni a juhok nagyfoku elgyengülését.

A disztol elvetélést nem okoz: a disztollal kezelt juhok gyógyulás után sulyban gyorsan gyarapodnak, társaik között vidáman ug-rálva mennek, gyapjuk nemcsak, hogy nem hull el, hanem megmarad zsirosan fényesnek, szabályosan hajlékonynak és piacra értékesnek. Szép, egészséges, fejlett bárányt ellenek és tejet bőven produkálnak nem csak a bárányok felnevelésére és meghizlalására úgy, hogy a mé-szárosok azt drága áron kapkodják el (mert a

mészárosok is csak a jó portékát vágják élvezettel), hanem az eszteni a juhhaszna turót is biztosra fogják hozni a gazda nagy öröme.

Lássuk, hogy a gyapju, a bárány és a turó megmentése ellenében mily összeget kell áldozni a gazda részéről?

Egy disztolnak az ára 15 lei. Összesen kell 2 drb disztol egy juh részére, az 30 lei. Ha azonban valaki nagyobb mennyiségű disztolt vásárolt, akkor azt kedvezményes áron olcsóbban is megkapja.

Helytelen és eredménytelen eljárás az, ha

1. 2 disztol helyett egyet adnak a juhoknak,
2. ha megvárja a gazda azt, hogy a juhok egymás után betegedjenek meg és azután disztolozza,

3. ha a disztolt a juh szétharapja úgy, hogy a tartalom a szájban szétfoly,

4. ha a juh a disztolt le nem nyeli, melyet egy kis nyögésszerű hanggal jelez.

Hogy mily biztos szer a disztol, azt mondja Gáspár Péter Szárhegyről; ugyanis meghallottam, hogy 52 juha közül 8 már elhullott májmétely betegségben és 12 még gusált. Szárhegyen egy temetés után a piacon esiptem el, ott tartottam neki egy magyarázatot, olyant, hogy még aznap megvette a disztolt és összes juhait (a betegeket is) megmentette a biztos elhullástól. Gáspár Péternek az akkori magyarázatom épen 30.000 lei hasznót hajtott. Nekem pedig jutott az öröm az eredmény fölött.

Ilyen nagy jutalmam lenne nekem az, ha a juhsgazdák meghoznák az aránylagos oly örömet, mint a szárhegyi gazdatársunk.

Fülöp József.

30 év óta fennálló

legmodernebb anyaggal
villamerőre berendezett

Sándory

könyvnyomda és könyvkötészet

elvéllal: mindennemű
nyomtatványt a legutá-
nyosabb árszámítás és
legkényesebb izlést is ki-
elégítő kivitel mellett.

Családi nyomtatványok, gyász-
lapok 2 óra alatt készülnek.

Ne rendelje meg addig
nyomtatványait,
amíg áraján-
latot nem
kér

Sándory Mihály

könyvnyomdájától
Gyergyószentmiklóson.

Aragonit-diszműtárgyak,
közigazgatási nyomtatványraktár,
könyv-, papir- és írószerkereskedés.

A
nyomda-
festéken ke-
resztül vezet az
ut a meggaz-
dagodás-
hoz.

Reklámozzuk cikkeinket!